

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

| | | |
|---|--|--|
| Felelős szerkesztő: TÖRÖK BÁLINT az EME tb. alelnök—főtitkára. | Szerkesztőség és kiadóhivatal: CLUJ, Str. Regală Nr. 16. Telefon 21-58. sz. | Szerkesztő: SEYFRIED FERENC az EME titkára. |
|---|--|--|

Inscris la Onor. Tribunal Cluj, sub Nr. matr. 8. // Bejegyezve a clujii Törvényésznél, 8. sz. alatt.

Adatok a méhek színének tanulmányozásához.

Irta: Stitz János, E. M. E. alelnök.

A méhészeket érdeklő két nagyon értékes kis könyvecske jelent meg Kolozsváron román nyelven *Farkas Árpád, a Kolozsvári Gazdasági Akadémia* tanárának tollából: „*Tanulmány a méhek színéről*” és „*A Kolozsvár környéki méhek kubitális indexe (mutató száma)*”. Helyszüke miatt ez alkalommal ezen nagyon érdekes tudományos munkák közül csak a „*Tanulmány a méhek színéről*” címűt ismertetjük rövidített fordításban.

A méhek színe legnagyobb részben bizonyos színezőanyagoknak, amelyeket *melaninnak* hívnak, a bőrbe való szűrődése által keletkezik. Amilyen mértékben ez a színezőanyag a potroh gyűrűibe hatol, olyan mértékű lesz azoknak színeződése. Ennek a festékanyagnak hiánya viszont színtelenné teszi a méh testét.

A méh átalakulása, metamorfózis idején ez a színeződés a bábalakban kezdődik, mégpedig először a fej és a tor lesz sárgás színű, ez a színeződés aztán fokozatosan terjed a lábakra és a szárnyakra, majd legvégül a potroh gyűrűire. Itten legelőször az első és az utolsó gyűrűk színeződnek, a középsők legutoljára. Ez a színeződés a méh

kifejlett korában is folytatódik, úgy hogy csak 4—5 napos korában nyeri el a méh a végleges színét. (Zander.)

Ez a végső színeződés a különböző méhfajtáknál nagy eltérést mutat, és már az első tekintetre bizonyítja, hogy a környezet természeti feltételei és a színeződés szoros összefüggésben vannak. Ha az európai méheket színeződés szempontjából figyeljük meg, úgy azt tapasztaljuk, hogy a déli országok méhei világosabb színűek, mint az északiak, sőt a magasabb fekvésű hegyes vidékek méhei más színűek mint a közeli alacsonyabb vidék méhei, amennyiben a zordabb vidék méhei sötétebb színűek.

Ez a megállapítás megegyezik az összes pillangófajtáknál nyert azon tapasztalattal, hogyha az átalakulás (metamorfozis) alacsony, hideg hőmérsékletnél történik, ez sötét színeződést eredményez.

Miután a különböző vidékek méhei évszázadok óta ki voltak téve a természet ezen behatásának, a színeződésnek e tényezője olyan mértékben halmozódott össze az átöröklési anyagokban, hogy a színezőanyag elosztódása a testben állandóan faji tulajdonsággá lett, amely

átöröklődik és megmarad függetlenül a természeti tényezők befolyásától. Ha világosabb színű déli méheket északra, vagy hegyes magas vidékre viszzük, továbbra is világos színűek maradnak, éppen úgy ha a sötét színű méheket délre viszzük utódaik megtartják továbbra is eredeti színüket. Ha azonban egy nagyobb ugyanazon természeti feltételekkel bíró területen mégis különböző színeződésű méheket találunk, ez a méhek könnyű továbbterjedésének és párzásuk különös módjának az eredménye.

Ha ezen variációknak, változásoknak öröklődéstani alapjuk van, akkor természetes, hogy a méhek színének a tanulmányozása igen nagy fontossággal bír a gyakorlati méhészt szemponyjából. Ez a tanulmány nagyon sok nehézségbe ütközik, mert a potrohgyűrűket színeződésük szerint, ami egy minőségi tulajdonság, összehasonlítás céljából egy táblázatba kell sorolni szín szerint és miután ez a beosztás csak egyéni becslés szerint történik, nem lehet eléggé pontos.

A színek ezen megállapítási munkájánál két módszert találtam:

a) Zander csakis a heréket ajánlja megvizsgálni. Ő a potrohából, miután eltávolította a puha részeket, szesz és xilol segítségével preparálja, majd a 2—5 gyűrűket vizsgálja meg és színük szerint 11 osztályba sorozza, amelyekben 5 típust állapít meg.

b) Armloruster a herék mellett dolgozókat is vizsgál. Ő háb alakjukban vizsgálja a méheket, ezáltal megakadályozza, hogy idegen méhek kerüljenek a vizsgálat alá. Csakis a potroh harmadik gyűrűjét vizsgálja és a színeződés szerint 9 osztályt állapít meg.

Ezen két módszertől eltérően a jelen munkában a következőképpen történt a vizsgálat:

Minden családtól 50 fiatal dolgozó méh, amelyek még nem jártak ki, etemben meg lett öltve és azután néhány percre forró vízbe, majd 30%-os szeszbe téve megőrzésre. Szerző minden méhtől elvette a potroha harmadik gyűrűjét, amit mikroszkóppal vizsgált meg.

Színeződés szerint — írja a szerző — 9 osztályú táblázatban állítottam össze őket. Ezen célból 4 Kolozsvár környéki helységben lévő méhest vizsgáltam meg: Kolozsvár, Gyalu, Juriul de Câmpie és Szucság. A vizsgálat előtt először meggyőződtem, hogy ezen méhesekbe nem vezettek be idegen méhfajtákat.

Ezen kutatásom a következő eredményt hozta:

| Helység: | A méhek száma: | | | |
|------------|----------------|------------------|-------|---------|
| | Kolozsvár | Juriul de câmpie | Gyalu | Szucság |
| V. osztály | 2 | 6 | — | — |
| VI. „ | 8 | 8 | 4 | 6 |
| VII. „ | 28 | 12 | 30 | 26 |
| VIII. „ | 12 | 24 | 16 | 12 |
| IX. „ | — | — | — | 6 |

Közeparány: $7,00 \pm 0,13$ $7,08 \pm 0,23$ $7,24 \pm 0,04$ $7,36 \pm 0,14$

Ezen adatok alapján megállapíthatjuk, hogy méheink oda sorozhatók, ahol Armloruster a Krajnai fajt jelzi. Ez bizonyítja Götze állítását, ki fenntartja, hogy méheink a Krajnai válfajához tartoznak, de fejlődésükben a szyriai méhvel való gyakori keresztezés nyomai fellelhetők. Végül következtetésként szerző megállapítja, hogy a keresztezésből származó méhállomány színeződése közephelyen áll a világosszínű olasz és sötét hazai méh színeződési száma között, a sötét színnek enyhe kihangsúlyozásával.

Melecitöze.

Micsoda ez? Francia eredetű szó. Vörösfenyőcukrot jelent. Olyan valami, amivel a német méhészek évenként küzdenek. Ismerik kitermelési módját és bizonyára jobban is tudnak védekezni káros hatása ellen, mint mi, kiket veszélyesebb formában ezen évben szerencsételtet először. Melecitöze bár a vörös fenyőről termelt mézet jelenti, mégis azt tapasztaltuk, hogy termelődött ez mindenféle fán, sőt a réti virágokon is, hiszen fában szegény vidékeken is jelentkezett. Mézharmat méz ez!

A tudomány még maig sem döntötte el végérvényesen, hogy növényi vagy állati termék-e, bár az utóbbi valószínűbb. Legyen bár állati eredetű, mégis helytelen tetiméznek nevezni, mivel mézet semmiféle állat nem tud termelni, egyedül a méh rendelkezvén azon csodás laboratóriummal, amely mézzé képes átvarázsolni a nektárokat, vagy akár a levél- és paizstetvek által fölös mennyiségben felvett és így szükségképpen kifecskendezett nedveket.

Hogy micsoda termék a mézharmatméz, ez a tudósok dolga. A gyakorlati méhészeknek nem kémiai ismeretek szükségesek, hanem azt kell tudniok, miként kísérletezzenek, hogy kedvenceiket valami módon kimentse a féltől.

Nemesak a Méhészeti Közöny október havi számából, hanem a Főtitkár urnak hozzám intézett kedves soraiból is látom, hogy ezen csapás nemesak Csikra szeparált jelenség. Ha értesülve vagyok a mézharmatnak más vidékeken való megjelenéséről, úgy korábban ismerttettem volna legalább a lépekről való kitakarítás módját. No, de talán még most sem vesztette el aktuálitását és amennyiben enyhe szép november lenne, e védekezési kísérletek sikerre is ve-

zethetnek, ha csak nem járunk úgy, miként az orosz hadifogságunkban történt, hol a „tudós“ orvos addig rakta egymás mellé nekünk. Laikusoknak, érthetetlen hellén diagnózist megállapító latin terminus technikusokat, vagy mi a csodát, hogy végül nem lehetett segíteni a szerencsétlen betegen és mire megtudtuk volna, hogy mi a baj és mi a teendő, már késő volt.

Ezen súlyos csapás, vagy bármilyen más hasonló jelenség is fényesen bizonyítja, milyen nagy szükség van a méhészek összetartására, mennyire nélkülözhetetlen a szaksajtó. Hatalmas értékek, egész vagyonok semmisülhetnek meg e bizonytalanságban való tapogatózás miatt. Ezzel kapcsolatban jegyzem meg, hogy pl. nagyobb állománnyal rendelkező olyan méhészt nem egy van, aki azt sem tudja, hogy környékén dühöng a költésvész. És mindez miért? Azért, mert sajnál 100 lejt évenként szaklapért, soha életében nem áldozott egyetlen banit sem szakkönyvért.

Meg kellett engedje nekem a szerkesztő úr ezen kitérést, mert hát hasonló csapás érhet máskor is mindannyiunkat.

Mindenek előtt tudni kell, hogy nemesak az a mézharmat, amely a sejtekbe becukrosodik és onnan kipergetni lehetetlen. Ugyanis a mézharmat méz többféleképpen töltheti be a rejteket.

Legveszedelmesebb az, mikor az október havi lapban általam is említett izetlen fehér por alakjában jelentkezik. Ha kipörgetett mézben van, úgy rendszeren leülepedik az edény fenekére. Ez vízfürdőben sem oldódik. Semmire sem használható, hacsak a gyógyászatban nem és a méhekre nézve határozottan káros.

Legveszélytelenebb a foyiéköny

mézharmat, mely évek múlva sem ikrásodik meg és ha nincs sok lextrin tartalma, veszélytelen a méhekre, ha enyhe télben kirepülhetnek.

Roszsabb az, amikor a sejtek aljában megkeményedik, a tetején pedig a beért méznél higabbnak marad. Ebből sokat kell fogyasztaniok a méheknek, tehát az ürítkezés kényszere hamarabb jelentkezik, következésképpen a lakás összepiszkítása csaknem biztosra vehető. Ilyen mézharmat mézünk 1933-ban volt, mikor családaink megérték ugyan a tavaszt, de nagyon legyengült állapotban és kivétel nélkül minden egyes lépet alaposan ki kellett tisztitanunk, sőt elég nagy százalékát be is olvasztottuk.

Az is elég nagy baj, amikor a megikrásodott méz közül kiválik egy egész hig folyadék és különösen ködös, zuzmarás teleken lecsapódik a lépek közé és a kaptárfenékre. Ilyen téli élelem mellett aligha érik meg a méhek a tavaszt.

Jobb az egyformán megkeményedő mézharmat, mivel ennek jelenlétében időnkénti itatással ki lehet kinózni a méheket.

Egyik sem ideális állapot, de a sok rossz között mégis a teljesen folyékony, vagy a megkeményedő mézharmatméz az, mikor valamilyen reményt fűzhetünk a kiteleléshez.

Egyedüli biztos eredmény csak akkor volna, ha elveszük valamennyi mézharmat-mézes keretet és helyükbe valódi virágmézes lépet teszünk. De hát kinek van ilyen? Nekünk pld. egyéb nincs, mint csupa mézharmat méz.

Erre is meg volna a jó tanács úgy-e? Etessük fel cukorszörppel! Jól van, jól! Csakhogy a romániai méhészek köztudomás szerint nagyon is vékonypénzü emberek és honnan, miből szerezzék be a

szükséges mennyiségű teelésre alkalmas élelmet, mikor nálunk az adómentes cukor ismeretlen fogalom? Dacára annak, hogy meggyőződéssel vallom és évek óta hirdetem, hogy a méhek tápláléka a méz, nem pedig a gyári cukor, mégis hasznosítom saját praksziosomat, hogy a cukor megfelelő szükségélelem, mivel az említett 1933. évben boxok építése céljából erős utórajokat lakoltam be fedett fias keretekre és hordástalan időben az építést kényszeríteni akartam cukorszörppel való etetéssel. Az eredmény az volt, hogy a nagy tömegben beadott serkentő anyaggal a kikelő fiasítások helyét töltötték be és be is fedték kifogástalanul. Ezen családok közül egyik sem piszkította össze lépeit.

Hogy mi a teendő? Főleg a melecitose tulajdonságától függ.

Ha a mézharmat méz részben pergethető, akkor a nyert anyag értékéért szerezzünk be cukrot és lássuk el ezzel méheinket. Inkább teeljük nyitott cukorszörpön, mint megemészthetetlen melecitözén.

Ha nem csapódik ki e sejtekből a méz, más módon kell megszabadítani a lépeket e kellemetlen anyagtól, lehet kísérletezni meleg vízzel való megpermetezéssel és azokból való átraktározással, de mégis legbiztosabb a víz oldó hatását venni segítségül. Áztassuk be langyos lágy vízbe legalább 12 órára e lépeket és ha nem tudjuk kézzel kirázni belőlük a feloldott anyagot, a pörgetőben egész biztosan kicsapathatjuk. A nyert oldatból kitűnő pálinkát párolhatunk le, amennyiben az engedélyt arra megszereznünk sikerül. Ha hort, vagy ecetet szándékozunk készíteni belőle, arra nem kell engedélyt kérni.

Megjegyzem, hogy azon sejtekből, melyeket a méhek kb. félig megtöltött állapotban fedtek le,

áztatása sem sikerül eltávolítani a megkeményedett masszát. Ilyen esetben leghelyesebben cselekszünk, ha eltávolítjuk éles késsel ezt az anyagot lépépítményestől egészen a közfalakig. Kaptáron kívüli etetéssel kísérletezni céltalan, mivel a méhek szétrágják az egész lépet, jobb esetben rostává lyukgatják.

Természetesen számolnunk kell azzal is, hogy az idő nagyon előrehaladott. Nagyobb állománynál a pörgetésre is, telelésre is aligha volna időnk. Tehát a pörgetés elmarad. Mindannak dacára etesük fel még késő ősszel is családunként legalább két kilónyi cukoroldatot. (Felfőzni fölösleges.) Nem baj, ha azt a méhek be sem

fedelezik, mivel állítólag tudományos kísérletezések is bebizonyították, hogy a méhek rendelkeznek a melicitoze megemésztéséhez szükséges fermentumokkal azon esetben, ha elegendő víz van a cukrosodott anyag feloldására.

Az én eljárásom ne legyen irányadó. Mégis tájékoztatásul közlöm, hogy 127 családból álló állományomat leszállítottam 80-ra és a megmaradtak mindegyikével felvettem két kg. cukrot.

Cselekedjék mindenki legjobb tudása és zsebe szerint, de ölbetett kezekkel semmi esetre sem várhatunk nyugodt kitelelést.

Blénessy Károly.

Találékonyág a méhészetben.

Irta: Schürtz János.

Valahol olvastam, hogy a méhészművelő találékonyága kifoghatatlan. S habár nem lehetne mindenkiről és minden körülmények között ezt állítani, adott esetben néha és néhol találó lehet e megjegyzés. A M. K. januári számában megírtam, hogy miként oldottam meg azon kérdést, mikor sokkal több rajom volt mint amennyi üres mehlakássai rendelkeztem. Az idén pontosan az ellenkező esetben kellett feltaláljam magam, amennyiben több volt a benépesítendő kaptáram, mint amennyi rajjal rendelkeztem. (t. i. eggyel se). Azonban hogy megérthetőbb legyek, sorrendben kell, hogy előadjam a dolgokat.

Tavasszal circa 50 családdal indultam, köztük 5 gyékénykassal, jó erős családokkal. A tavasz folyamán azonban 20 családra vevőm akadtt, és mivel emberséges árat kínált értük, hát eladtam, számítva arra, hogyha a kaptárain nem is. de a kasok megrajozván, legalább részben pótolom az eladottakat.

Az ideai reményteljes májusunk azonban oly szeszélyes volt (legalább is itt a hegyek közt), hogy méheim semmi előkészületet nem mutattak a rajzásra. Beköszöntött a június is, de ez viszont oly perzselő szárazsággal (egész hónapban egy szem eső sem esett), hogy méheink a lakásuk falára kivonulva, tétlenkedtek. Környékünkön sok kas így érte meg az ősz, anélkül, hogy megrajzott volna és így semmi hasznot nem hoztak, csupán csak azért, mert gazdájuk nem erőltette meg kissé az agyát némi találékonyág kifejtésére. Jómárgam kezdtem gondolkodni, hogy miként népesíthetném be új kaptárainkat, ha mindjárt a kasok feláldozásával is, annál is inkább, mivel öreg építmények voltak, ami úgy lehet szintén hátrányosan befolyásolta méheim rajzási hajlamát. Eleinte a műraj gondolatával próbáltam megbarátkozni, de tekintve a perzselően száraz időjárást, tartottam tőle, hogy nem érek célt

vele etetés nélkül, és így mint meg nem felelőt, elvettem magamtól a műraj készítés gondolatát. Közben az idő telt és én nap-nap után boszszankodva szemléltem méheim tétlenkedő gomolyait. Már július 2-át mutatott a naptár, mikor korán reggel felkelve fogtam a két-két szélő kast (tehát a középsőt otthagyva) ráhelyeztem a szabadba fölállított új, egész műléppel ellátott kaptáramra, természetesen a kasok röpjukait bedugva, alul a kaptáron hagytam kijárót, 4 kaptáramból tehát már jártak a méhek (azért mondom, hogy csak jártak, mert egyelőre még nem voltak hajlandók dolgozni, amit később állapítottam meg).

Természetesen a kijárók a nap folyamán mind a régi helyükön keresték lakásaikat s azt nem találván, mind az otthagytott középső ötödik kas köré gyülekeztek, alkotván estére egy hatalmas gomolyt a mékas falán (mivel be nem férhettek), hogy a szomszédok csodájára jártak. Este pedig óvatosan elvettem az ötödik kast is és ráhelyeztem az ötödik kaptárra, mikoris a hatodik kaptárt az elvett kas helyére csempészem, természetesen egész műléppel és egy gyufasskatulyába zárt termékeny anyával ellátva. Az éjszaka folyamán a gomoly megmeszelvén, hogy már van hely, behúzódott a kaptárba első dolga lévén az anyát kiszabadítani a műléppel beragasztott skatulyából. Másnap az ötödik kas népe is hozzájuk csatlakozván, be volt népesítve a hatodik kaptáram is, melynek népe hamarosan úgy dolgozott, mintha mindig együvé tartozott volna.

És habár mind a hat kaptár be-népesítése teljes mértékben sikerült, ez a hatodik volt a leggazdaságosabb; — semmi méze nem lévén, azonnal munkához fogott — míg ellenben az öt kast két hét múlva le-emelvén, meglepetve vettem észre,

hogy majdnem semmit sem dolgoztak a műlépemen, habár a családok mind igen népesek voltak. Ekkor újra a találékonyágom segített ki pillanatnyi zavaromból. Rendre kidoboltam minden kast (természetesen szem előtt tartván a főcél, t. i., hogy az anya is kikerüljön a kasból), beütöttem mindegyiket a saját kaptárába és anyarácossal befödve, visszahelyeztem a kasokat is.

Igy most már kényszerítve voltak az építésre, ha azt akarták, hogy az anya folytassa a petézést, ami ugyanakkor a kasokban megszűnt. A kidobolástól számított három hét múlva újból kidobolván a kasokat, lépeit kitördelve és lefedelezve, éjszakánként felétettem mind-egyikkel a saját mézét, amelyből most már az új műlépes kerethez alkottak maguknak jó széles méz-koszorút. Itt még meg kell emlékeznem egy előttem szokatlan jelenségről. U. i. a méhészfelfogás, sőt a szakkönyvek szerint is a méhek nem képesek a peték áthelyezésére. (Báró Ambrozy legalább is ezt állítja a könyvében, míg ellenben Maeterlinet megengedi az ellenkezőjét is.) Már pedig én mikor kidobolás után a kasokból a lépeket kitördeltem meglepetve vettem észre az egyik lép alján egy új anyabölcsőt bőségesen ellátva királynői táplálékkal és a formálisan elhelyezett círc. három napos petével.

Hogy jutott ez az egyetlen egy pete keresztül az anyarácson, ha nem a méhek juttaták azt át? Más magyarázatot nem találok és azt hiszem más se. Lehet, hogy idősebb, tapasztalt méhésztársaim részére semmi újat nem írtam, de esetleg fiatal kezdők némi okulást nyerhetnek szerény soraimból, amelyek egyedüli célja a találékonyág felkeltése.

Minden E. M. E. tag szerezzen két új tagot.

Készítsük házilag méhészeti eszközeinket.

A méhészeti eszközök közül igen sokat házilag is elkészíthet a méhész egy kis kézügyességgel és jóakarattal, főként, ha minták is állanak rendelkezésére. A házilag elkészíthető eszközök készítési módját sok erdélyi méhésztársunk az E. M. E. kaptárkészítő tanfolyamán sajátította el. Hasonló tanfolyamokat most is készséggel rendez az E. M. E. megfelelő számú hallgató jelentkezése esetén.

A méhészkedés házilag előállítható kellékei közül első helyen szerepel a kaptár. Ma már csak az E. M. E. által elfogadott Egyesületi kis- és Egyesületi nagykaptárak készítését ajánljuk, amelyek leginkább felelnek meg a méh-termeszetrájának és a könnyű kezelés követelményeinek. E két kaptárfajta műhelyrajzát, vagyis természetes nagyságu képét az egyesület elkészítette és az a tagoknak 75. illetve 50 lej ellenében rendelkezésére áll.

De itt vannak a keretek, keret-tartó bakk, garatseprő láda, napviasz olvasztó, etetők, itatók, anya-

zárka, keretszegző ráma, kijárat-szűkítő, stb., stb., amelyek a hosszú téli estéken, vagy hideg napokon, amikor a szabadban amugy sem lehet dolgozni, mind elkészíthetők.

Használjuk is ki a telet és készüljünk fel a jövő esztendőre, amely remélhetőleg végre meghozza a rég óhajtott hő mézszüretet. Az 1940. évben tartja meg az E. M. E. fennállásának 60 éves emlékünnepejét, amely alkalomból kiállítást is rendez az egyesület. Készítsük el a tél folyamán a kiállításra szánt háziiparszerűleg előállítandó méhészeti eszközöket is.

Amennyiben t. Tagtársaink egy kaptár és méhészeti eszköz készítő tanfolyamon óhajtanának nagyobb számban, de legalább 15—20-an résztvenni, az Egyesület vezetősége szívesen nyújt alkalmat a tél folyamán egy ilyen tanfolyam rendezésére. Kérjük az érdeklődőket, hogy a tanfolyamon való részvételi szándékukat november hó folyamán szíveskedjenek bejelenteni az E. M. E.-hez.

Raktáron tartom az **Egyleti nagy és Egyleti kis kaptárokat.**



Egyleti kis

Egyleti nagy

Megrendelésre vasúton is szállítom. Készíték rendelés után bármilyen más kaptárokat is. — Ugy a kis Egyleti, mint a nagy ára **640** lei, teljesen felszerelve. — Gépen csapzott vályus keret drb-kénti nagyság szerint 3—4 lei,

Keretléc 100 folyó m :
10 mm. vastag 150 lei.
8 mm. vastag 130 lei.
6 mm. vastag 110 lei.

Kérdésre válaszbélyeg ellenében felelek. Nagyobb megrendelések esetén külön árajánlattal szolgálok.

Megrendelések :

VÁRADI BÉLA kaptárkészítő üzeme **Cluj, Str. Regimentul 83. Inf. Nr. 4.** címre küldendők. — Fiókraktár: Vásárhelyi Albert méhész, Aiud, Strada Mărășesti 2.

November és december a méhesben.

A téli nyugalom ideje. A természet már pihenőre tért. Kedves méheink is lassan rendezkednek be a téli nyugalomra. November első felében talán még lesz egy pár szép nap déli 10 C°-on felüli meleggel, amikor méheink kirepülnek. Ez különösen fontos, mert a méhek késő ősszel sok virágport fogyasztottak és a hosszú tél előtt még alkalmuk van tisztulni.

Amikor a hőmérő higánya 10 C° alá száll, méheink felhúzódnak a lépeken és 6—7 C°-os hőmérsékletnél már megalkotják a téli esomót. A méhesomó közepén az anya tartózkodik fiatal méhektől körülvéve, míg a külső részét az öregebb méhek alkotják. Minél nagyobb a hideg, annál szorosabban húzódnak össze a méhek.

Méheinket téli nyugalomukban meg kell óvni minden zavarástól, esőtől, hótól, a vihar által okozott ajtó- és ablakesapkodástól, valamint az állatok zajától. Minden méhésznek tudnia kell, hogy őrizheti meg legjobban méheinek a téli nyugalomát. A fogyasztás e hónapban kb. 400—500 gramm.

A röpnyilasokat nyitva hagyjuk és csak annyira szükítjük le, hogy egerek ne férközzenek be. Legjobb a röpnyilást 7 mm. alacsonyra leszükíteni, ekkor egér már nem férhet be. Felső röpnyilásnál, ahol már alkalmaztuk a röpítvárt, fel tesszük ennek a fedő- és előlapját, azáltal megvédjük méheinket az egerek betolakodásától. (Az előlép csak 7 mm. magas nyilást hagy meg), a hideg szél és hó behatolásától és a hideg téli napfény sem csalogtatja ki méheinket a biztos pusztaulásba. Előnye a „röpítvár“-nak, hogy mégis jól szellőződik a kaptár, a nedves, párás levegő lassanként kiszivároghat és méhcinket megkíméljük a nedvességtől és a

lépek sem penészednek meg. (Várady Béla kaptárkészítő méhésztársunk Kolozsváron kb. 50 lejért szép kiviteli „röpítvár“-t szállít.)

Ajánlatos különösen a vékonyfalu kaptárokat jó meleg takaróval védeni a zord hideg elől. Ha jó melegen vannak betakarva a méhek, kevesebb mézet fogyasztanak és könnyebben teelnek át.

A lépkészletet még egyszer jól át nézzük és vagy kénezzük, vagy pedig egy gyufaszállal kikaparjuk a moly álcáit.

A télen áttanulmányozzuk a méhésztársadalmat, szakkönyveket és dolgozzunk ki munkatervet az eljövendő méhészeti évre. Miután az összes méhészek összefogása adhatja meg a méhésztársadalomnak az erőt, hogy érdekeit minden tekintetben hatásosan megvédje, igyekezzünk kitértő propagandamunkával a környékbeli méhészeket az Erdélyrészi Méhésztársaságba toborozni, így nekik is, de magunknak is segítünk. Ha több tagunk lesz, a Méhészeti Közlöny is bővebb lesz, több ábrával fog megjelenni.

Karácsonykor lepje meg magát minden méhésztárs egy jó méhészeti szakkönyvvel, mert ezzel tudását gyarapítja és új munkára kedvet és buzditást kap.

Az ez évi „havi teendőket“ pedig azzal a nyugodt lelkiismerettel zárom le, hogy mindig a legjobb akarral igyekeztem az erdélyi méhésztársadalomnak szolgálni, és azok a kedves méhésztársaim, akik tanácsaimat megszívelték, vagy előbb, vagy később el is fogják érni a kívánt eredményt, méhésztársaink fejlődését, és jobb gazdaságosságát (rentabilitását). Ezt őszinte szívvel kívánom mindnyájuknak,

méhészeti szeretettel

Stitz János,

az E. M. E. alelnöke.

Egyleti élet.

Az E. M. E. ig. választmányi ülése.

Az E. M. E. igazgatóválasztmánya október hó 5-én gyűlést tartott az egyesület házsongárdi méhészeti telepén *Pohl Béla* elnökle alatt. A gyűlésen jelen voltak: *Stief Ottó* és *Stitz János* alelnökök, *Várady Béla*, *Soltész Kálmán*, *Hirschfeld Lajos*, *Rákosi Albert*, *Aitriezer Sándor*, *Buttinger Ádám*, *Bedő Albert*, *Szigheti Jenő* igazgatóválasztmányi tagok.

Török Bálint tb. alelnök, főtitkár bejelentette, hogy az egyesület házsongárdi méhészeti telepén szeptember 25-től október hó 5-ig méhészeti tanfolyamot rendezett. A tanfolyamot *Stief Ottó* egyesületi alelnök vezette, akinek érdeemes működéséért az elnök javaslatára az igazgatóválasztmány közzönetet szavazott.

Tudomásul vette az igazgatóválasztmány, hogy az Elnökség a C. F. R. vezérigazgatóságához megkeresést küldött az élöméh szállítmányok azonnali továbbítása érdekében. Ennek a megkeresésnek az elküldését adott eset tette szükségessé.

A választmány tudomásul vette továbbá, hogy a méz márkázása iránt Erdélyszerte élénk érdeklődés nyilvánult meg, nemcsak a

méhészek, hanem a fogyasztók körében is, minek következtében a márkázott méz iránt élénk érdeklődés és kereslet indult meg. Eddig 24 méhésztársunk vette igénybe az ellenőrző jegyek használatát. Ismerünk kolozsvári céget, mely egymaga 50 métermázsát, tehát egy fél vagon titevő ellenőrző jeggyel ellátott mézet vásárolt.

Az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy az egy évi tagdíjjal hátralékban levő tagoknak a Méhészeti Közlöny további küldését beszünteti és felhívja a hátralékosokat tagdíjaik rendezésére.

Az új tagok sorába felvették: *Antonescu Virgil*, *Bernáth Mihály*, *Bodea Cornél*, *Boros László*, *Brassay József*, *Erbstein Lászlóné*, *Fazekas Sándor*, *Fábián Gusztáv*, *Bál Bandi Márton*, *Gámenczi Gerő*, *Hajdu László*, *Kacsó Sámuel*, *Báró Kemény Béláné*, *Kiss Sándor*, *Lukács Jenő*, *Merza József*, *Mücsi Lajos*, *Nagy Domokos*, *Nemes József*, *Nép Árpád*, *Oiáh Dániel*, *Oros Vasile*, *Petrovich Milán*, *Dr. Pop Emil*, *Pál István*, *Sárközi Géza*, *Simon József*, *Sükösd József*, *Tóth László*, *Tóth Endre*, *Prohászka Antal*, *Brán Emil*, *Omila Irén*, *Pop Petre*.

Keresek

megvételre készpénzfizetés ellenében nagyobb mennyiségű elsőrendű tiszta pergett akác vagy vegyesvirág **mézet**. Kisebb tételekben is veszek, Karnákat külön fizetem. Mintázott ajánlatokat kérek.

Tóth István Cluj, Calea Regele Carol II. 41—74.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület Tekintetes Titkári hivatalának!

Az 1938. év munkakörét, a célkitűzéseit távollétem folytán csak mostan az évzárta körül tanulmányozhattam át és meglepődtem azon a haladáson, amelyet méhészeti életünk a letelt 1938. évben úgy erkölcsi és kulturális, valamint anyagi téren tett. A magam részéről is nagy hálával tartozom Egyesületünk írógárdájának, akik a M. K. hasábjain fejlődésünk és megerősödésünk szempontjából oly törhetetlen nagy odaadással dolgoztak. Ez a munkaév egy óriási nagy haladást jelent számunkra s hogy ez a haladás a maga medrében tovább fokozódjék, feltétlen szükséges, hogy mi is, akik bizonyos okok miatt eddig nem vehettük ki részünket, most már a jövőben és mindenkor mindannyian járuljunk a nemes munka megvalósításához. Tehetségeinket felhasználva a méhészeti kultúra fejlesztése érdekében, minden tapasztalatot és méhészeti élményt hozzunk felszínre, hogy ezáltal méhészetünk tudásanyaga tovább fejlődjön és a korábbi években tett célkitűzésünknek és a munkaprogrammnak feltétlenül megfeleljünk.

Az elmúlt év legnagyobb haladása az új elfogadott egyesületi kaptárak bevezetése. A jelenlegi 35 családos méhészetem országos méretű és Zander-féle (40 × 20 cm. keretméretű) kaptárokban van, de meggyőződtem, hogy a Zander-féle kaptárban 100%-kal nagyobb eredményt értem el, mint az országos méretű családoknál. Ebből kifolyólag az a komoly és határozott meggyőződés, hogy az egyesületi kaptárral még ennél is eredményesebb a méhészet, mivel an-

nak keretei terjedelmesebbek és az anya a pete lerakásánál nagyobb munkateljesítményt tud kifejteni, mint a kisebb keretekben. Éppen ezért célom, hogy átmenetileg az egyesületi kisebb és próbaképpen a nagy kaptárt is bevezessem.

Nagy lépést és nagy előnyt látok a méhlegelők felújítása és megújítása érdekében végzett munkában is.

1936—37. években, amikor egyesületünk tagja lettem, a főtitkári hivatal jóakaratóból, különböző mézelő virágmagvakat kaptam, amihez még Biró Pál kedves méhésztársunktól is hoztattam bizonyos mennyiségű magvat, s ezeket gondosan elvetettem, őszintén állítom a tényvizsgálatot, hogy abban az esztendőben: 1936-ban, a nagy szárazság miatt, Krizba és Hóltövény szomszéd községekben egyáltalán semmi pergetés nem volt és én akkori 18 család méhem után 250 kg.-ot pergettem, ennek az eredménynek csodájára átjöttek Hóltövényből a méhésztársaim, akik azután magot kérve, hasonló eljárást alkalmaztak. Ezt az eredményt nyilváníthatom különösképpen 1 kgr. facéliamag és 1 kgr. fehér heremag jól bevált termésének, azóta mindig szórom és hintem különösen az évelő virágmagvakat, sokszor elgondolva, vajha minden méhésztársam ezt a fontos dolgot teljesítené, mennivre megközelítenék azt a célt, amelyet e téren az E. M. E. kitűzött.

Borsaujfalú.

Méhésztestvéri szeretettel:

Nagy Sándor, méhész.

Szerezzen minden E. M. E. tag egy új tagot az Egyesületnek!

Különfélék.

Közölje az E. M. E.-vel minden tagtársunk összes méhészt ismerőseinek címét. Akik nem tagjai az egyesületnek, azok részére tagsági nyilatkozatot és a Méhészeti Közlönyből mutatószámot küldünk!

Tagdíj fizetésre szóló felhívást küldött az E. M. E. minden tagjainak, akik a folyó év előző évekről hátralékban vannak tagdíjaikkal. Az E. M. E. tagdíja egy évre 100 lej, mely összeg a naptári év szerint előre fizetendő. Felhívjuk t. Tagtársainkat vállalt kötelezettségük pontosan való teljesítésére és egyúttal közöljük, hogy mindazon tagtársak részére megszüntettük a Méhészeti Közlöny további küldését, akiknek több mint egy évi tagdíj hátralékuk van. Miután csak úgy tud megfelelni az E. M. E. hivatásának, ha t. Tagtársaink pontosan teljesítik a vállalt kötelezettségüket, kérjük az esedékes tagdíjak mielőbbi szíves kiegyenlítését. *Az E. M. E. elnöksége.*

Az egyleti kis- és nagy kaptár műhelyrajza, a kaptár természetes nagyságában megrendelhető az E. M. E.-nél Cluj, Str. Regală, volt Majális-utca 16. sz. — A kiskaptár rajza három iven 75 lej, a nagy-kaptár két iven 50 lej. A rajzok ára a megrendeléssel egyidejűleg beküldendő.

Házi mézestészták készítése című, Kremnitzkyné Fröhlich Ilona E.M.E. igazgatóválasztmányi tag tollából bővített kiadásban megjelent füzet kapható az E.M.E. titkári hivatalában (Cluj, Str. Regală 16.). A füzet ára darabonként 25 L. Póstan való küldés esetén 26 lej póstai portó is. Ajánlottan küldve 36 lej.

Méz és viasz-árak Cluj-Kolozsvár környékén a méz ára nagyban 40—45 lej, kicsinyben 46—60 lej. a viasz ára 120—170 lej. A múlt év árára 200—260 lej. — A viaszt 25—30% ellenében dolgozzák fel műlópnek.

Valló—Török: A méhtenyésztés vezérfonala című méhészeti szakkönyv megrendelhető az EME titkári hivatala útján, 30 lej beküldése ellenében. Portódíj 13 lej.

Apróhirdetések.

Minden méhészt használja fel a szabad idejét tudása gyarapítására. El ne mulassa beszerezni a **Gyakorló méhészt** könyvét. **Küldjön 116 lejt Blénessy Károly Sandomin, jud. Ciuc címre**, hogy a szerző ajánlott bérmentes küldéssel haladéktalanul kézhez juttathassa azt.

Japán akác-csemeték kaphatók az E. M. E. méhészeti telepén, minőség szerint 5—10 lejért darabonként. A csemeték a telepen lombhullás után átvehetőek. Vidéki megrendelések esetén a csomagolás és szállítási költség a megrendelőt terheli. Cím: E. M. E. Cluj-Kolozsvár, Regală-Majális utca 16. 17

Eladó méhek, méz és lép. Cím: Szabó Miklós Cara, jud. Cluj. 16

Eladó Kolozsvárt a Dónát-nton, az autóbussz-végállomás közelében 3 és fél hold fiatal gyümölcsös kerti házzal, kamarákkal, a Szamoshoz külön lejáróval és 10 méter kiépített Szamos-parti fürdővel. Érdeklődni lehet dr. Asztalos Sándor ügyvédnél, Cluj-Kolozsvár, Cal. Regele Ferdinand 7., II. em. Telefon 14-84. (5785)

Nyilatkozat.*

Alólirott..... kijelentem, hogy az E.M.E.-nek a méztermelés és értékesítés ellenőrző-jeggyel való védelméről szóló szabályzatait ismerem és az abban foglaltakat magamra nézve kötelezőnek elismerem, az előírásokat lelkiismeretesen betartom és családtagjaimmal, illetve alkalmazot taimmal is betartatom felelősség terhe mellett.

Ellenőrző-jeggyel csak a saját méhesemből származó és valódi, hamisítatlan mézet hozok forgalomba és jelölök meg, illetve az ellenőrző-jegyet csak a fenti származású és minőségű mézet tartalmazó üvegre, vagy tartályokra ragasztom és azt úgy helyezem el az üvegen, illetve tartályon, hogy az ellenőrző-jegy szalagjának elszakítása nélkül az üveg, illetve a tartály felbontható ne legyen.

Amennyiben visszaélés gyanuja merülne fel és a visszaélés bebizonyosodna, kötes vagyok 8 napon belül a saját költségemen

1. az ellenőrző-jeggyel ellátott üvegekről, illetve tartályokról az ellenőrző-jegyeket eltávolítani,

2. a birtokomban levő, még fel nem használt ellenőrző-jegyeket az E. M. E. rendelkezésére bocsájtani,

3. a hírnévrontásért az E. M. E. pénztárába 1000, azaz egyezer lejt büntetéséért befizetni,

4. ezenkívül tudomásul veszem, hogy a visszaélést elkövető tag 5000 lejig menő pénzbírsággal, a tagok sorából való kizárással, a visszaélésnek a sajtóban való közzétételével büntethető.

Évi méztermelésem átlag kg

A méhcsaládok száma: kaptárban drb., kasban drb.

Lakhelyem magyarul: románul:

Utolsó posta magyarul: románul:

Vármege magyarul: románul:

Vasutállomás magyarul: románul:

A méhészet helye magyarul: románul:

Tudomásul veszem, hogy az ellenőrző-jegy ára 100 darabig darabonként á 1 lej. A 100 darabon felül rendelt ellenőrző-jegy, ára darabonként 60 bani.**

Ezennel megrendelek :

..... drb. ellenőrző-jegyet á 1 L. L.

..... drb. ellenőrző-jegyet á 60 bani L.

..... drb. szabályzatot és eladási naplót á 5 L. L.

Összesen: L.

mely összeget a mai napon postára adtam.

Kelt.....

.....
tanú.

.....
tanú.

.....
olvasható aláírás.

* A vonatkozó szabályzatot a M. K. folyó évi 4. számában közzéltük.

** Ellenőrző-jegyet csakis árának előzetesen való befizetése ellenében küld az egyesület.